

Tumspel [samer]

Påståenden om samiskhet

Alla samer bor inom Finlands gränser

- ❖ Falskt. Samerna är bosatta inom fyra stater: Finland, Sverige, Norge och Ryssland.

Det finns bara ett officiellt samiskt språk

- ❖ Falskt. Sammanlagt finns det 9 samiska språk. Tre av dem talas i Finland: nordsamiska, enaresamiska och skoltsamiska.

Största delen av samer som bor i Finland bor utanför det samiska hembygdsområdet

- ❖ Sant. Av ca 10 000 samer som är bosatta i Finland bor största delen [65 %] utanför det samiska hembygdsområdet. Helsingfors är en av de största samiska byarna i Finland vad gäller antalet samer.

Samerna är det enda urfolket inom Europeiska Unionen

- ❖ Sant. Samerna är den enda etniska folkgruppen inom Europeiska unionen som klassificeras som urfolk.

Sametingets plenum kan man följa hemma i soffan

- ❖ Sant. Sametingets möten streamas. På det sättet kan alla samer i Finland oberoende av var de bor följa behandlandet av sameärenden i samernas officiella förvaltningsorgan.

Alla samer har renar

- ❖ Falskt. Renskötsel är en av samernas viktigaste näringsformer, men alla samer har inte renar. Endast en av fem samer har renar och inte heller alla av dem har renskötsel som huvudinkomst.

Alla samer talar samiska

- ❖ Falskt. På 1950- och 1960-talet var det förbjudet att tala samiska i skolan i Finland. Eftersom man inte fick använda språket i skolan eller i studenthem och eftersom man inte fick undervisning på språket förlorade många samer det samiska språket. Detta har lett till att många samer i Finland numera inte kan samiska.

Samerna har en egen flagga

- ❖ Sant. Samerna har en egen flagga med fyra färger. Varje färg har en symbolisk betydelse. Grönt symboliserar naturen, blått vattnet, rött elden och gult solen. Cirkeln i flaggan syftar på den samiska trumman. Den röda delen av cirkeln symboliserar solen och den blåa delen symboliserar månen. Flaggan är formgiven av Astrid Båhl. Flaggan invigdes år 1986. Idag har samerna 11 gemensamma flaggdagar som har godkänts vid en samekonferens.

Samerna har en egen nationaldag

- ❖ Sant. Samiska nationaldagen firas den 6 februari för att hylla det första nordiska samemötet som hölls samma dag år 1917.

Samerna har en egen nationalteater

- ❖ Sant. Beivváš-teater är känd som samernas nationalteater och den är verksam i Kautokeino i Norge. Teatern har grundats år 1981. Den turnerar i Finland, Sverige och Norge. Pjäser framförs på samiska, men de textas.

Samerna har en egen radiokanal

- ❖ Sant. I Finland producerar Yle Sápmi som är en del av Yle radioprogram på alla de samiska språk som talas i Finland.

Samerna har egna tv-nyheter

- ❖ Sant. Samelands gemensamma oddasat [nyheter] sänds från Norge och det är möjligt att följa dem i alla nordiska länder. I Finland producerar även Yle Sápmi egna nyheter. Yles oddasat [nyheter] framförs på något av de samiska språken som talas i Finland och de textas till finska.

I det samiska hembygdsområdet är det möjligt att få undervisning på samiska i grundskolan

- ❖ Sant. Samiska kan vara skolans undervisningsspråk, läroämnet modersmål och litteratur samt tillvalsämnet främmande språk. Barn och unga som har samiska som modersmål och som bor i det samiska området har enligt lagen rätt att få grundundervisning på sitt eget modersmål.

Samerna har en egen riksdag

- ❖ Falskt. Samerna har ingen egen riksdag eller något beslutande organ, för samerna har ingen egen stat. I varje stat finns ett organ som svarar för samiska frågor. I Finland har Sametinget grundats för detta syfte.

De samiska språken är livskraftiga och de talas av många

- ❖ Falskt. Många av urfolkens språk runt om i världen är hotade och de samiska språken är inget undantag. Den sista personen som talade akkalasamiska dog år 2003. Personer som talar umesamiska finns numera ungefär 10–20. Enaresamiska och skoltsamiska vilka talas i Finland har endast ca 300–400 talare. Nordsamiska är det livskraftigaste av språken. Den talas av 20 000–25 000 personer.

Alla samer som bor i Finland kan få hälsovårdstjänster på sitt eget modersmål

- ❖ Falskt. Enligt språklagen har samerna rätt att få hälsovårdstjänster på sitt eget modersmål, men endast i det samiska hembygdsområdet. Även i det samiska hembygdsområdet är det ofta svårt att få tjänster på samiska därför att det alltid inte finns tillräckligt med samisktalande personal eller tolkar. Utsjoki där majoriteten av befolkningen är samer är den enda kommun i Finland där det verkligen är möjligt att få tjänster på samiska språk.

Man känner igen en same på namnet

- ❖ Falskt. Många samer har ett finskt föramn och efternamn. I den samiska kalendern finns dock sådana namn som inte finns med i den finska, svenska, norska eller ryska kalendern. Exempel på dessa är Áilu, Mihka, Elssá ja Niillas.

